

Волкова Галина
Запорізький державний медичний університет
galynavolkova2016@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-7463-3391>

СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Summary. The components of the communicative competence of future experts provide for the proper development of deciphering skills and sociolinguistic interpretation of professional texts, which can not but include translation skills. A modern certified specialist must have knowledge and skills to exploitation software products, work in the Internet, abilities of automatic control in spelling and syntax of the both original language and translation, layout of the translated text, using of computer. Formation of translation mastership should be is carried out consistently at definite stages of learning.

Key words: professional translation awareness, foreign language speech activity, lingual computer competence, educational activity, educative control, translation skills.

В даний час в Україні відбуваються серйозні соціальні перетворення, спостерігається активний розвиток всіх сфер економіки, медицини, освіти та міжнародних відносин, відзначається розширення впливу іноземних компаній на українське суспільство тощо. Всі науковці визнають, що сьогодні зростає потреба у фахівцях, які мають фундаментальні знання в області апаратного та програмного забезпечення, які вміють працювати з інформаційними ресурсами, моделювати ситуації професійної діяльності, вибирати з усього різноманіття інформаційні технології, необхідні для вирішення конкретного професійного завдання.

Разом з тим цілий ряд проблем, пов'язаних із розумінням місця та змісту професійної перекладацької обізнаності і майстерності студентів в структурі формування і розвитку іншомовної компетенції професійно орієнтованого спілкування майбутніх фахівців, шукають свого науково методичного та практичного вирішення.

Мета статті – з'ясувати місце перекладу у структурі комунікативних іншомовних навичок студентів немовного закладу вищої освіти і визначити напрямок формування і розвитку вмінь студентів медичної вищої школи користуватись сучасними перекладацькими технологіями у реальному опосередкованому іномовному спілкуванні.

За звичай, професійна компетентність у перекладі повинна спиратись на інформаційно-технологічну складову, засновану на використанні можливостей інформаційних технологій для здійснення успішної професійної діяльності.

Інтернет-технології поряд з програмними засобами інформаційних технологій відіграють важливу роль у професійній діяльності фахівця, який розширює теоретичну та методико практичну основу своєї професійної діяльності. Для сучасного спеціаліста Інтернет представляє великий інтерес і все більш стає необхідністю в його професійній діяльності.

У зв'язку з тим, що формування всіх видів загальних мовленнєвих компетенцій відбувається в комп'ютерному освітньому середовищі, логічним є розгляд одного з можливих варіантів формування інструментальних компетенцій студентів, а саме формування іншомовної лінгвокомп'ютерної компетенції (ІЛК) на заняттях з іноземної мови. Під ІЛК ми будемо розуміти вміння і готовність студентів користуватись електронними ресурсами для подальшого вдосконалення своїх знань іноземної мови і для усвідомлення своєї професійної та наукової сфери за рахунок роботи з іншомовними ресурсами. ІЛК має інтегративний характер і формується в певних послідовності та формах навчальної діяльності та контролю в комп'ютерному освітньому середовищі під час формування вмінь перекладу.

Формування ІЛК у студентів передбачає наявність відповідної компетентності викладачів іноземних мов, яка повинна проявлятися, перш за все, в організації самостійної роботи студентів в комп'ютерному освітньому середовищі. Викладач іноземної мови повинен володіти широким арсеналом інформаційно-комунікаційних технологій в якості допоміжного ресурсу для організації навчального процесу. Професіоналізм викладача може проявлятися в грамотно розробленому алгоритмі навчальної діяльності, у виборі існуючих варіантів інтерактивного навчання іноземних мов, у використанні нових форматів контролю самостійної роботи студентів.

Навчання перекладу як виду мовленнєвої діяльності передбачає формування перекладацької компетентності, тобто формування перекладацьких знань, навичок і вмінь, а також удосконалення механізмів (як рецептивного, так і продуктивного

плану), що забезпечують цей вид діяльності. Формування перекладацької компетентності здійснюється поетапно. На кожному з етапів формуються відповідні компоненти перекладацької компетентності. Доцільно передбачити три етапи формування перекладацької компетентності, а саме: 1) підготовчий етап (або доперекладацький), 2) етап формування і вдосконалення перекладацьких навичок і 3) етап формування і розвитку перекладацьких умінь.

Перший етап – підготовчий – має на меті отримання певних уявлень про професію перекладача і перекладацьку діяльність, а також отримання певних перекладацьких знань. Саме на цьому етапі відбувається формування уявлень про необхідність інформаційної підготовки до перекладу, про інформаційні ресурси сучасного перекладача, про технологію підготовки і виконання повного чи вибіркового перекладу, про недоліки комп'ютерного перекладу і причини пріоритету діяльності людини у сфері двомовної комунікації, а також формування навичок використання основних перекладацьких трансформацій і прийомів на рівні слова, словосполучення і речення та формування вміння працювати з різними видами довідкової літератури та ресурсами Інтернету.

З перших занять студентам необхідно надати базову інформацію про переваги і недоліки комп'ютерного перекладу. Онлайн-перекладачі дають можливість бачити одночасно і оригінальний текст і результат машинного перекладу, що дозволяє прискорити роботу того, хто перекладає. Однак, не варто очікувати, що система онлайн перекладу зробить з якісного англійського тексту якісний український чи навпаки. Google перекладач є неймовірно простим і зручним сервісом. Потрібно ввести вихідний текст в ліву частину програми, а програма автоматично виводить готовий переклад в правій частині. Перекладач не показує транскрипцію, але зате тут реалізована функція прослуховування, що дозволяє дізнатися, як звучить іноземною мовою слово або фраза. Після того як текст переведений на потрібну мову, сервіс здатний його прочитати. Така функція дуже важлива для студентів, які прагнуть за допомогою Google Translator розібратися з вимовою. Крім того, якщо вводити окремі слова, то перекладач буде виступати в ролі розширеного словника, показуючи всі можливі варіанти перекладу слова.

Наряду з цим, увагу студентів слід звернути на можливості помилкового вибору окремих слів, особливо спеціальних тематичних або термінів, чи словосполучень, та дуже частої некоректної або іноді неправильної чи незрозумілої передачі змісту синтаксичних структур речень складної структури, у яких порядок слів не знаходиться у двомовній відповідності.

Під час другого етапу – етапу формування і вдосконалення перекладацьких навичок – відбувається подальше засвоєння перекладацьких трансформацій і прийомів через аналіз готових перекладацьких рішень або через застосування цих трансформацій і прийомів на рівні слів, словосполучень, речень і понадфразових єдностей. Цей етап передбачає подальше ознайомлення з типовими перекладацькими труднощами – лексичними, граматичними, стилістичними, соціокультурними, а також формування відповідних трансформаційних навичок. Усе це необхідно враховувати у процесі навчання студентів англійської мови, латини спеціальних лис циплін. Слід пам'ятати, що навчання перекладу відбувається в умовах недостатнього володіння учнями іноземною мовою і здійснюється паралельно із її вивченням. У цьому випадку слід враховувати відсутність достатньої мовної підготовки і доповнювати навчання власне перекладу вивченням особливостей іноземної мови, знання якої є необхідними для вирішення перекладацьких завдань. Студенти отримують завдання у перекладі різноматичних англомовних текстів на рівні фразових та понад фразових єдностей, однокомпонентні текстові одиниці, як то інструкції з уживання ліків.

Змістом третього етапу формування перекладацької компетентності – етапу формування і розвитку перекладацьких умінь – є власне переклад та його редагування. Саме на цьому етапі відбувається подальше оволодіння технологією виконання письмового і усного перекладу (повного і вибіркового), а також розвиток перекладацьких умінь. Студенти перекладають багатоконпонентні професійні тексти, що різняться розміром та тематичним і компонентним розгалудженням. Постредагування машинного перекладу можна використовувати регулярно, як засіб поточного індивідуального контролю, що дозволить викладачеві оцінювати рівень розуміння студентом письмового тексту іноземною мовою. Наступними етапами

контролю можуть стати класифікація помилок на граматичні, лексичні, стилістичні, семантичні.

Отже, специфіка розвитку перекладацьких умінь полягає в тому, що вони можуть створюватися лише в результаті практичної діяльності студентів на основі вже сформованих перекладацьких навичок і теоретичних знань. Таким чином, дисципліна іноземна мова, згідно нової філософії мовної освіти, сприяє формуванню не тільки лінгвістичних, але і загальнонаукових, інструментальних компетенцій випускників сучасної вищої школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. — К.: Ленвіт, 2003. — 273с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В. І. Карабан. — Вінниця: Нова книга, 2004. — 576 с.
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / [Бігич О. Б., Бражник Н. О., Гапонова С. В. та ін.]; під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. — Вид. 2-е, випр. і перероб. — К. : Ленвіт, 2002. — 328 с.
4. Радецька С. В., Туряниця К. С. . Англійськомовні та україномовні медичні веб-сайти: вживання та переклад медичної термінології. Прагматична адаптація перекладу [Електронний ресурс]. — Режим доступу до джерела: file:///C:/Users/admin/Downloads/Nzfn_2017_1_46.pdf
5. Циган Л.В. Особливості процесу формування фахової компетентності майбутніх перекладачів [Електронний ресурс]. — Режим доступу до джерела: file:///C:/Users/admin/Downloads/Mik_2012_15_8_31.pdf
6. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад» / Л. М. Черноватий. — Вінниця : Нова Книга, 2013. — 376 с.
7. Deller Sh. Teaching Other Subjects Through English / Sh. Deller, C. Price. — Oxford University Press, 2007. — 151 p.
8. Hutchinson T. English for Specific Purposes / T. Hutchinson, A. Waters. — Cambridge University Press, Cambridge, 2006. — 184 p.
9. Lee McKay S. Teaching English as an International Language; Rethinking Goals and Approaches / S. Lee McKay. — Oxford University Press 2007.—150 p.
10. Modern Languages: Learning, Teaching, Assessment. A Common European Framework of Reference / Council of Europe Educational Committee. — Strasburg, 1998. — 224 p.